

ΘΕΜΑ: ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

A. Γενικά

1. Με την κατάθεση στην Ολομέλεια της Βουλής της Έκθεσης της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για την Αναθεώρηση του Συντάγματος ολοκληρώθηκε το πρώτο στάδιο της σχετικής διαδικασίας. Στο στάδιο αυτό: α) εντοπίστηκαν - είτε ομόφωνα είτε με διακομματική ή μονοκομματική πλειοψηφία - οι αναθεωρητέες διατάξεις του ισχύοντος Συντάγματος, και β) προσδιορίστηκε σε πολύ γενικές γραμμές η κατεύθυνση προς την οποία πρέπει να αναθεωρηθούν.

2. Μετά την έναρξη της νέας συνόδου θα ακολουθήσει το δεύτερο στάδιο, η διαμόρφωση δηλαδή της τελικής πρότασης για την επεξεργασία της στην επόμενη Βουλή. Αυτή θα κληθεί να συγκεκριμενοποιήσει την οριστική διατύπωση των προς αναθεώρηση διατάξεων και θα ψηφίσει το νέο Σύνταγμα.

3. Οι παρατηρήσεις που ακολουθούν επικεντρώνονται στην αποτίμηση της έως σήμερα πορείας του αναθεωρητικού εγχειρήματος (B) και στην προβολή ορισμένων καίριας σημασίας επιλογών για τη διεύρυνσή του (Γ).

B. Αποτίμηση

1. Η πρόταση αποτυπώνει την πρόθεση μίας θεματικά ευρείας αναθεώρησης του ισχύοντος Συντάγματος. Η πρόθεση αυτή ήταν γνωστή και είχε διακηρυχθεί από όλες σχεδόν τις πολιτικές δυνάμεις αρκετό καιρό πριν από την έναρξη της διαδικασίας.

2. Ενόψει του περιεχομένου της επιβεβαιώνεται η άποψη ότι η αναθεώρηση συνταγματικών διατάξεων δεν συνιστά καθαυτή «πανάκεια» για την αντιμετώπιση των καιρίων προβλημάτων της πολιτείας και της κοινωνίας. Η αναθεώρηση κατατείνει λοιπόν ως επί το πλείστον στην «προσαρμογή» ορισμένων κοινωνικοπολιτικών θεσμών στις αλλαγές που επέφεραν ιδίως η εικοσαετής εμπειρία εφαρμογής του Συντάγματος καθώς και γεγονότα με έντονη πολιτική φόρτιση περιορισμένη όμως μάλλον θεσμική βαρύτητα (π.χ. ευθύνη Υπουργών).

3. Με αυτά τα δεδομένα, η επιχειρούμενη αναθεώρηση συμβάλλει περιορισμένα μόνο στον εκσυγχρονισμό των θεσμών. Η πολιτική συγκυρία που διαμορφώθηκε μετά το Συνέδριο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δημιουργεί ωστόσο κατάλληλες προϋποθέσεις για τον εμπλουτισμό του εγχειρήματος. Η εμπιστοσύνη των πολιτών προς την Κυβέρνηση επιτρέπει, πράγματι, να ξεπερασθεί η εντύπωση ενός «κουρασμένου» και δυσκίνητου πολιτικού συστήματος που επιδέχεται επιμέρους μόνον και δευτερεύουσας σημασίας «βελτιώσεις». Η αναθεώρηση μπορεί, συνεπώς, να αποτελέσει μία ευκαιρία για την προώθηση ορισμένων μακρόπνων καινοτομιών με έντονα εκσυγχρονιστικό περιεχόμενο.

4. Το Σύνταγμα και ο ΚτΒ επιτρέπουν, κατά την ορθότερη άποψη, την συμπλήρωση της πρότασης με άλλες διατάξεις πριν αλλά και κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην Ολομέλεια της Βουλής, χωρίς να χρειασθεί η συγκρότηση νέας ή η «αναβίωση» της παλαιάς Επιτροπής για την αναθεώρηση. Ο Πρωθυπουργός και οι βουλευτές του ΠΑ.ΣΟ.Κ. μπορούν έτσι να αναλάβουν πρωτοβουλία για τον εμπλουτισμό του όλου εγχειρήματος, χωρίς να επηρεασθεί η ομαλή εξέλιξη της διαδικασίας.

Γ. Νέες επιλογές

Κατά τη διάρκεια των εργασιών της Επιτροπής για την αναθεώρηση ανακινήθηκαν, με σειρά σημειωμάτων, τέσσερις ιδίως επιλογές σε βασικές περιοχές του Συντάγματος. Οι επιλογές αυτές συνιστούν τομείς στο αναθεωρητικό εγχείρημα, ανταποκρίνονται δε στη στρατηγική της Κυβέρνησης για τον ριζικό εκσυγχρονισμό των πολιτικών θεσμών καθώς και τη διευκόλυνση της συμμετοχής της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται για: α) την αναθεώρηση του άρθρου 110 Σ., β) την ανάδειξη του Προέδρου της Δημοκρατίας, γ) την πρόβλεψη συνταγματικού θεμελίου για τις Ανεξάρτητες Αρχές, και δ) την αναθεώρηση του άρθρου 28 παρ. 2 και 3 Συντ. Στη συνέχεια επισημαίνεται το στίγμα κάθε επιλογής και εκτίθενται τα βασικά πλεονεκτήματα και τυχόν μειονεκτήματά τους.